

Kranten in Krachtbundeling

Over de impact van samenwerking
op de lokale krant haar inhoud en functie

J.B. Siemes, S4028198

Begeleider: Prof.dr. J.C. de Jong

pre-master Journalistiek en Nieuwe Media (2024)

VI Quasi-Schakelscriptie

11 Juni 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	5
2.1 Lokale journalistiek:.....	5
2.1.1 Functies van lokale journalistiek:.....	6
2.1.2 problemen rondom lokale journalistiek.....	8
2.1.3 Gevolgen van problemen lokale journalistiek	8
2.2 Vormgeving voor samenwerking van de lokale krant:	8
2.2.1 Het co-op model.....	9
2.2.2 Aannemers model.....	9
2.2.3 NGO-model.....	10
2.3 Financiële impact van een samenwerking op de lokale krant.....	10
2.4 Impact van een samenwerking op de samenstelling van de lokale krant	11
2.5 Andere oplossingen voor problemen lokale krant.....	11
2.5.1 Geëngageerde journalistiek.....	11
2.5.2 Hyperlokale journalistiek.....	12
2.6 Samenvatting Theoretisch Kader	13
3. Methode	13
3.1 Onderzoeksobject.....	13
3.1.1 Het Zenderstreeknieuws	13
3.1.2 Het Kontakt	13
3.2 Semigestructureerde diepte-interviews	14
3.3 Interviewkandidaten.....	14
3.3.1 Kandidatenselectie	15
3.3.2 Verantwoording Kandidatenselectie.....	15
3.4 Topiclijst.....	16
3.5 Analyse	16
3.5.1 Codeboek	17
3.5.1 Validiteit en betrouwbaarheid.....	17
4. Resultaten	18
4.1 Resultaten semigestructureerde interviews	18
4.1.1 Belang lokale journalistiek	18
4.1.2 Functies lokale journalistiek	19
4.1.3 Redactie.....	21
4.1.4 Samenwerking	24

4.2 Aanvullingen op theorie en resultaten	26
4.2.1 Overlap dimensies	26
5. Conclusie	27
[Conclusie uit de quasi-versie is niet representatief voor laatste versie, eerder een indicatie voor waar ik heen wil met dit hoofdstuk]	27
5.1 Samenvatting van belangrijkste bevindingen	27
5.2 Samenwerking tussen lokale kranten	27
5.3 veranderingen in de redactionele strategie	27
5.4 impact op de functie van de krant	27
5.5 economische en operationele implicaties	27
6. Discussie	28
Bronnen	29
Bibliografie	30
Bijlage 1: Codeboek kwalitatieve inhoudsanalyse	30
Bijlage 3: Transcripties interviews	34

1. Inleiding

Op woensdagochtend valt er een krant op de mat hier in de gemeente IJsselstein, al jaren is dit de standaard voor de lokale gemeenschap. Maar hoe vanzelfsprekend is dit bedrukte papier eigenlijk? Door de opkomst van het internet staan kleine lokale partijen onder enorme druk om concurrerend te blijven en hun producties rendabel te houden. Voor veel Nederlanders zijn lokale kranten niet het eerste waar aan gedacht wordt bij nieuws of journalistiek, maar deze 'suffertjes' bereiken wel 71,7 procent van de Nederlandse bevolking (Nationaal Media Onderzoek, 2023). Deze 10,8 miljoen oplages bevatten belangrijk lokaal nieuws, brengen burgers samen en bieden publiciteitsmogelijkheden voor lokale ondernemingen. De spreekbuizen van lokale gemeenschappen hebben de afgelopen twintig jaar ingrijpende veranderingen ondergaan. Nieuwe strategieën worden bedacht om de lokale huis-aan-huis krant rendabel te houden en soms zelfs faillissement te voorkomen.

Dit gebeurde ook in IJsselstein, waar het 'Zenderstreeknieuws' haar redactie leidde volgens de oude gang van zaken. De overname door de grotere 'Het Kontakt Mediapartners' bracht mogelijkheden om de operationele efficiëntie te vergroten en te profiteren van economische schaalvoordelen. Deze samensmelting van 13 huis-aan-huis titels in de provincie Utrecht roept belangrijke vragen op over de impact op regionale kranten. De grootste zorg is of deze samenwerking, naast voordelen zoals verbeterde financiële stabiliteit en toegang tot meer middelen, ook mogelijke negatieve gevolgen heeft voor de redactionele onafhankelijkheid, diversiteit van nieuwsberichtgeving en betrokkenheid van lokale gemeenschappen.

Dit onderzoek richt zich op het verkennen van de implicaties van overnames en fusies van kleine regionale kranten, met bijzondere aandacht voor de samensmelting van het 'Zenderstreeknieuws' met 'Het Kontakt'. Door middel van diepgaande interviews over de ontwikkelingen in de redactionele samenstelling, berichtgeving en betrokkenheid van lezers, streef ik ernaar inzicht te krijgen in de veranderende dynamiek van regionale journalistiek en de consequenties daarvan voor lokale gemeenschappen. Daarom heb ik de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

"Wat zijn de implicaties van een samenwerking van kleine regionale kranten, zoals het 'Zenderstreeknieuws', binnen een grotere entiteit zoals 'Het Kontakt', voor de functie van de lokale krant?"

2. Theoretisch kader

In de maatschappij vervullen journalisten een belangrijke rol met het brengen van het nieuws. De Trias Politica, ook wel de scheiding der machten van de Franse filosoof Montesquieu, wordt door Deuze (2015) aangevuld met een vierde macht in de samenleving: de journalistiek. Dit is vanwege de rol van journalistiek als informateur en controlerende macht over het politieke veld. In dit onderzoek zal verder worden gezocht naar de functie van lokale journalistiek en de impact van samenwerking daarop. Het theoretische kader wordt eerst uiteengezet met onderzoek naar lokale journalistiek door Costera Meijer (2020), Nielsen (2015) en Koetsenruijter & de Jong (2023), waarbij dit in verhouding wordt gebracht tot de huidige problemen voor lokale journalistiek. Vervolgens wordt gekeken naar verschillende oplossingen en vormen van samenwerking door Jenkins & Graves (2024), met de grootste focus op samenwerkingen en fusies.

2.1 Lokale journalistiek:

Het informeren van burgers op een regionale schaal over gebeurtenissen en ontwikkelingen in hun directe omgeving, is de rol die lokale journalistiek heeft. Het richt zich op nieuws en verhalen die specifiek relevant zijn voor de gemeenschappen waarin de lezers wonen en werken. Deze vorm van journalistiek houdt zich bezig met gemeentepolitiek, lokale evenementen, criminaliteit, onderwijs, en andere onderwerpen die direct invloed hebben op de dagelijkse levens van de inwoners.

Een belangrijke vorm van lokale journalistiek voor dit onderzoek zijn huis-aan-huis kranten. Deze wekelijkse kranten worden verspreid met gratis oplages, bijna iedere plaats is gedekt door een of meerdere van dit soort kranten. Het verschil met reguliere kranten is de afwezigheid van een benodigd abonnement of kosten per krant, het wordt compleet gefinancierd door advertenties. Meestal zijn deze kranten hierdoor kort en bestaan uit veel reclame, ook is de journalistieke inhoud vaak lager vergeleken met de ‘reguliere’ kranten op abonnementsbasis.

2.1.1 Functies van lokale journalistiek:

In de afgelopen tien jaar zijn er aan de lopende band negatieve rapporten verschenen over de zware periode waarin lokale kranten verkeren, met faillissementen van drukkerijen, personeelsinkrimpingen en de dominantie van het internet als belangrijkste onderwerpen. De conclusie dat het niet goed gaat met de journalistiek, en specifiek de lokale journalistiek, is snel getrokken. Terwijl de democratie zoals wij die kennen niet kan functioneren zonder journalisten die de gekozen politici op alle politieke niveaus: nationaal, regionaal en lokaal aan de macht houden (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019). Er moet een andere wind gaan draaien in het media land om te zorgen dat de belangrijke rol die lokale kranten spelen te behouden.

Het bekendmaken van nieuws in regio's aan de bevolking en het bijdragen aan de gelaagdheid van identiteiten binnen gevestigde regio's (Van Gorp & Terlouw, 2017) is van groot belang voor een goed functionerende samenleving. Vanuit sociaal en cultureel perspectief geven de nieuwsmidia vorm aan ons gevoel van behoren tot een bepaalde geografische plaats en helpen ze ons te navigeren door de gemeenschap en haar sociale netwerken om ons te oriënteren op elkaar (Nielsen, 2015). Naast het ter verantwoording roepen van de lokale overheid als waakhond, heeft onderzoek ook aangetoond dat burgers verwachten dat de lokale media: informeren, onderwijzen, meningen en stemmen van de burgers vertegenwoordigen, en campagne voeren over zaken van openbaar belang (Firmstone & Coleman, 2015). Onderzoek naar de functies van lokale kranten, zoals informatieverstrekking, gemeenschapsvorming en controle van de gemeentelijke politiek, benadrukt hun belang voor een goed functionerende democratie. Costera Meijer (2020) heeft vanuit het perspectief van lezers vijf belangrijke aspecten van lokale journalistiek vastgesteld die bijdragen aan deze functies.

Wederkerigheid en publieksresponsiviteit als kernpraktijken: Lokale journalistiek legt de nadruk op publieke verbinding, wat respectvolle en constructieve berichtgeving bevordert.

Leren over het gebied: Het vertellen van verhalen vanuit de gemeenschap en het kiezen van een realistische maar constructieve en soms humoristische benadering helpt lezers de complexiteit van hun omgeving te begrijpen en waarderen.

Verhalen van binnenuit: de gemeenschap bij elkaar houden en verschillen erkennen: Het creëren van een gemeenschappelijk referentiekader en het bevorderen van een gevoel van plaats en saamhorigheid onder de bewoners zijn essentieel voor de cohesie binnen de gemeenschap.

Lokale oriëntatie vergemakkelijken: belangrijk, vindbaar en verbonden nieuws:

De professionele waarde van publieksgerichtheid benadrukken, wat de groeiende assertiviteit van het publiek weerspiegelt en het belang van betrokkenheid bij de gemeenschap voor succesvolle journalistieke bedrijfsmodellen onderstreept.

De complexiteit eren: een gelaagde en 'realistische' weergave van de regio bieden:

Lezers geven aan dat er behoefte is aan een bredere en diepgaandere berichtgeving over onderwerpen zoals natuur, milieu en geschiedenis.

Deze aspecten tonen aan dat lokale journalistiek niet alleen informatief is, maar ook een cruciale rol speelt in het versterken van gemeenschapsbanden en het bevorderen van burgerparticipatie. Dit benadrukt het belang van waardevolle journalistiek bij het overbruggen van de kloof tussen marketing gedreven populariteit, die vaak gericht is op het aantrekken van een breed publiek zonder diepgang, en journalistieke integriteit, die gericht is op het nauwkeurig en objectief informeren van burgers over belangrijke maatschappelijke kwesties.

Voor het maken van lokaal nieuws waarderen burgers journalisten die een nauwe band hebben met de regio. De lokale journalist moet worden gezien als iemand met sociaal kapitaal in de vorm van lokale kennis of een gedeelde identiteit. Het opbouwen van deze aspecten kost veel tijd en is vaak lastig voor extern talent (Hess & Waller, 2016). Nationale media reageren meestal snel en krachtig wanneer schandalen worden ontdekt, maar deze verhalen worden vaak eerst in de lokale setting gebracht. Vervolgens worden ook lokale journalisten geraadpleegd voor inzichten met betrekking tot hun regio (Lund, 2010, uit "When the Journalist Leaves Town"). Een andere belangrijke functie van de lokale journalistiek is het bevorderen van een goed geïnformeerd publiek, wat essentieel is voor participatie in een democratie (Koetsenruijter & de Jong, 2023). Dit is vooral te zien bij het verdwijnen van lokale kranten, wat negatieve gevolgen kan hebben, zoals hogere lonen bij de overheid en hogere belastinginkomsten. Daarnaast leidt het tot polarisatie van het stemgedrag, het stimuleren van split-ticket stemmen, minder federale uitgaven en een afname van cohesie in gemeenschappen. Empirisch onderzoek heeft bijvoorbeeld aangetoond dat lokale politici voorzichtiger zijn met overheidsuitgaven als er actieve lokale nieuwsmedia aanwezig zijn (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019; Lund 2010). Het behouden van sterke, lokale journalistiek is dus van groot belang voor zowel de informatieve functie als de sociale samenhang binnen gemeenschappen.

2.1.2 problemen rondom lokale journalistiek

Lokale nieuwsvoorziening staan al jaren onder druk. De regionale dagbladoplage nam al 10 jaar geleden met 30% gedaald, van 1,9 miljoen in 2000 naar 1,3 miljoen in 2012 en de concurrentie neemt af (Kik, Bakker, & Buijs, 2013). Verschillen tussen provincies worden benadrukt, met regio's als Friesland en Groningen met een hogere concentratie van media in vergelijking met gebieden als Flevoland en Zeeland (Kik, Bakker, & Buijs, 2013). Met als meest ingrijpend probleem de afname in advertentieprijsen door de opkomst van het goedkoper adverteren op sociale media platformen (Koetsenruijter & de Jong, 2023).

(aanvullen)

2.1.3 Gevolgen van problemen lokale journalistiek

De "losgekoppelde" nieuwsmedia zouden een van de redenen kunnen zijn voor het groeiende wantrouwen van burgers in afgelegen of kleine gemeenschappen ten opzichte van legacy media, volgens onderzoek van Karlsson & Hellekant Rowe (2019). De afwezigheid van een redactie in een gemeente blijkt logischerwijs ook te resulteren in minder nieuws dat specifiek gericht is op die gemeente. Ook is er sprake van een 'nieuwsgat' wanneer journalisten de stad verlaten, wat inhoudt dat gemeenten zonder redactie minder worden bestreken met originele verhalen (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019). Deels door de eerder genoemde problemen vindt er een verschuiving naar online nieuwsplatforms plaats, waarbij een aanzienlijk deel van het digitale lokale nieuws afkomstig is van traditionele mediabronnen. Dit duidt op een trend van aggregatie en herdistributie van nieuwscontent (Kik, Bakker, & Buijs, 2013).

Wat betreft de nieuwsonderwerpen die worden behandeld in het lokale nieuws, zijn er significante verschillen tussen regio's met en zonder lokale dekking. Voornamelijk is er een groot verschil tussen twee gebieden: misdaad- en gemeenschapsnieuws. In gemeenten zonder redactie komt misdaadnieuws twee keer zo vaak aan bod. Omgekeerd komt er minder gemeenschapsnieuws aan bod (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019).

2.2 Vormgeving voor samenwerking van de lokale krant:

Het voornaamste voorstel in dit onderzoek om de problemen van de lokale journalistiek aan te pakken, is de samenwerking en fusie van lokale kranten. Dit is bijvoorbeeld gebeurd in de regio Utrecht, waar dertien huis-aan-huis kranten uit verschillende gemeentes zijn samengekomen onder een moederkrant, 'Het Kontakt'. Deze overname heeft gevolgen voor het

redactioneel beleid, de verslaggeving en de relatie met de lokale gemeenschap. Samenwerking wordt gezien als een mogelijke aantrekkelijke oplossing voor de uitdagingen waar veel lokale kranten voor staan. In zijn onderzoek naar samenwerking noemt Martínez de la Serna (2018) de huidige periode in de media het "collaboratieve tijdperk", dat vooral mogelijk wordt gemaakt door digitale platforms en tools. Samenwerking is met name omarmd als instrument voor het verhogen van de kwaliteit en kwantiteit van journalistiek en het bevorderen van multimediale, data- en crowdsourced media (Carson & Farhall, 2018).

Hoewel spraakmakende samenwerkingen met bekende nieuwsbedrijven de meeste aandacht trekken, hebben veel kleinere en meer gespecialiseerde organisaties deze verschuiving omarmd. Lokale kranten kunnen ook inspiratie halen uit de structuur van de huidige dagblad-duopolie van DPG en Mediahuis, die veel succes hebben behaald met aspecten van deze strategie. Een belangrijk onderzoek naar verschillende manieren van het implementeren van samenwerking is gedaan door Jenkins & Graves (2024). Hierin worden drie ideale samenwerkingsvormen voorgesteld, aangeduid als de co-op-, contractor- en ngo-modellen. Deze modellen zijn specifiek voor lokale nieuwsvoorziening en toepasbaar voor lokale journalistiek wereldwijd.

2.2.1 Het co-op model

‘Lännen Media’, een gezamenlijk nieuwsagentschap gevormd door 11 regionale dagbladen in Finland. Werken samen als een bedrijf waarin de aangesloten kranten hun middelen bundelen om de berichtgeving te verbeteren. Door te focussen op complementaire content en door duplicatie te vermijden, stelt Lännen Media de aangesloten kranten in staat om hun regionale en lokale focus te behouden en tegelijkertijd te profiteren van een bredere dekking. Er blijven echter uitdagingen zoals het behoud van redactionele kwaliteit en het bedenken van een duurzame betaalmuurstrategie. Samenwerking door het co-operatieve model heeft positieve gevolgen voor de kostenefficiëntie, samenwerking en sterkere banden tussen de aangesloten kranten (Jenkins & Graves, 2024).

2.2.2 Aannemers model

‘L'Italia Delle Slot’, maakt gebruik van een aannemersmodel voor samenwerking, waarbij een grote nieuwsuitgever wordt verenigd met twee ‘start-ups’ op het gebied van datajournalistiek. Deze samenwerking, maakt gebruik van innovatieve benaderingen van online journalistiek om de impact van gokautomaten in Italië te onderzoeken. Deze samenwerking leidde tot belangrijke lokale onderzoeken, terwijl de ‘start-ups’ economisch voordeel

hadden door gedeelde expertise en zichtbaarheid in nationale en lokale kranten (Jenkins & Graves, 2024).

2.2.3 NGO-model

‘Het Bureau Local’, gebruikt een NGO-model om lokale onderzoek verslaggeving in het Verenigd Koninkrijk te versterken. Het Bureau Local faciliteert journalistieke samenwerking tussen verschillende nieuwsorganisaties, waaronder regionale BBC-bureaus, commerciële kranten en onafhankelijke dagbladen, maar ook met niet-journalisten zoals technologen en activisten. Door middelen, training en ondersteuning te bieden, maximaliseert ‘The Bureau Local’ de impact door middel van gecoördineerde publicatieschema's. Hoewel het model enige controle over het uitbrengen van verhalen opoffert, ondersteunt het op economische wijze lokale onderzoeken en draagt het bij aan capaciteitsopbouw op de lange termijn, duurzaamheid en mogelijke toekomstige samenwerkingen. Levensvatbaarheid is het grootste obstakel voor dit model, een lange termijn inkomen is hiermee lastig te garanderen. Om dit op te lossen wordt gekeken naar financiële modellen, waaronder betaalde lidmaatschappen, naast de huidige financiering uit subsidies en donaties (Jenkins & Graves, 2024).

2.3 Financiële impact van een samenwerking op de lokale krant

De reguliere krantenmarkt is een typisch voorbeeld van een zogenaamde tweezijdige markt: Uitgevers verkopen inhoud aan lezers en advertentieslots aan adverteerders, waarbij rekening wordt gehouden met het feit dat de vraag naar advertenties in een krant positief afhangt van de oplage en dat lezers beïnvloed kunnen worden door het aantal advertenties in de krant (Filistrucchi, Klein, & Michielsen, 2012). De wereld van de huis-aan-huis krant is anders die bestaan namelijk voor een overgroot deel door advertenties en worden niet verkocht aan lezers. De daling van advertentie opbrengsten komt daardoor bij deze krantenvariant extra hard aan. Onderbuurland België is de afgelopen decennia getuige geweest van een “grote consolidatiegolf in de krantensector. Nadelen van consolidatie is marktwerking rondom de grootste inkomstenbron advertenties, gemiddeld verantwoordelijk voor 50% van de inkomsten (Van Cayseele & Vanormelingen, 2019). De advertentieplekken worden vaak met kortingen van 30 tot 35 procent verkocht aan grote bedrijven. Die door de consolidatie een bundel van allemaal lokale kranten in een keer kopen om in te adverteren (Van Cayseele & Vanormelingen, 2019). Intuïtief gezien ontleent een bedrijf een bepaalde waarde aan het plaatsen van een advertentie in een krant. Deze waarde hangt af van hoeveel haar winst zal toenemen als reactie op de advertentiecampagne in de krant. Bijgevolg is het waarschijnlijk een functie van het aantal

krantenlezers, de kenmerken daarvan en de waarschijnlijkheid dat de consument de advertentie leest en onthoudt. Als er geen overlap is in het lezerspubliek van kranten, zou er geen afweging moeten zijn in de beslissing om advertentieruimte te kopen in verschillende kranten (Van Cayseele & Vanormelingen, 2019).

2.4 Impact van een samenwerking op de samenstelling van de lokale krant

Overnames en fusies kunnen leiden tot een verandering in de berichtgeving over lokaal nieuws en lokale evenementen, wat gevolgen kan hebben voor de vertegenwoordiging van specifieke regio's binnen de grotere entiteit. (Van Gorp & Terlouw, 2017)

Het kan leiden tot een meer gestandaardiseerde aanpak van berichtgeving, waardoor de unieke kenmerken en identiteiten van individuele regio's kunnen verwateren. (Van Gorp & Terlouw, 2017). Onderzoek heeft ook aangetoond dat burgers verwachten dat de lokale media informeren en onderwijzen, opinies en stemmen van de burgers vertegenwoordigen en campagne voeren over zaken van publiek belang (Firmstone & Coleman, 2015).

De selectie van inhoud en de redactionele focus kunnen verschuiven naar algemenere onderwerpen voor een breder publiek, waarbij mogelijk de specifieke belangen en zorgen van kleinere regio's over het hoofd worden gezien. (Van Gorp & Terlouw, 2017)

2.5 Andere oplossingen voor problemen lokale krant

Uitleg zoektocht naar oplossingen van lokale krant

2.5.1 Geëngageerde journalistiek

Uitleg geëngageerde journalistiek

Het publiek van de interventiesites van geëngageerde journalistiek beoordeelde de nieuwswaarde als hoger en beoordeelde de nieuwssites positiever in vergelijking met de controlesites. Dit suggereert dat geëngageerde journalistiek niet alleen het aantal abonnementen deed toenemen, maar ook de perceptie van de nieuwssites door het publiek verbeterde, wat de positieve impact van het opbouwen van relaties met het publiek benadrukt. (Stroud & Van Duyn, 2023). Het initiatief voor betrokken journalistiek dat op 20 nieuws-sites werd geïmplementeerd, leidde na verloop van tijd tot meer abonnementen en

positievere publieksevaluaties. Dit initiatief resulteerde in meer abonnementen en een betere perceptie van het publiek, wat aangeeft dat het opbouwen van relaties met het publiek door middel van betrokken journalistiek lokale nieuwssites ten goede kan komen.

De interventie van geëngageerde journalistiek had een significant effect op nieuwe abonnementen, maar geen effect op abonnementsverlengingen. Er waren geen verschillen in het dagelijkse aantal abonnementsvernieuwingen tussen de interventielocaties en de controlelocaties, wat het idee ondersteunt dat het initiatief voor betrokken journalistiek vooral invloed had op nieuwe abonnementen. (Stroud & Van Duyn, 2023)

2.5.2 Hyperlokale journalistiek

In de laatste twee decennia zijn er verschillende nieuwe vormen van journalistiek ontstaan. Een daarvan wordt "burgerjournalistiek" genoemd en soms "hyperlokale journalistiek" omdat ze erg op elkaar lijken, het zijn 'web-based' alternatieven voor traditionele media en ze omvatten burgerparticipatie. Het ontbreken van een redactiekantoor in een gemeente heeft veel invloed op welk nieuws de regio bereikt. Zo kan het bereik vermindern en anderszins beïnvloeden in vergelijking met een vergelijkbare gemeente met een lokale redactie. Dit suggereert op zijn beurt dat hyperlokale media een dienst zouden kunnen verlenen aan gemeenten die anders niet beschikbaar zou zijn.

Of dit de oplossing is voor lokale journalistiek hangt erg af van de implementatie. Online-initiatieven ontstaan namelijk vaak in gebieden waar al relatief veel media zijn. (Kik, Bakker, & Buijs, 2013). Een relevant en invloedrijk theoretisch perspectief onder lokale en hyperlokale nieuwsonderzoekers is het nieuws ecologie model. Het nieuws ecologie model, beïnvloed door het ecologische systeem dat we kennen uit de biologie, helpt bij het illustreren en verklaren van het complexe systeem waarin nieuws wordt gecreëerd en gedistribueerd. Het gebruik van dit model maakt het makkelijker om ingewikkelde informatiestromen tussen verschillende mediakanalen te begrijpen. Dit kunnen zowel de traditionele 'legacy media' zijn als andere mediabronnen, zoals hyperlokale sites, blogs, websites van burgerjournalisten, enzovoort. Het ecologie model wijst op het belang van het begrijpen van nieuwsverspreiding als een enigszins onvoorspelbaar en circulair proces in tegenstelling tot het oude 'legacy mediasysteem' (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019).

Hyperlokale media hebben het moeilijker om berichtgeving te produceren, terwijl tegelijkertijd de behoefte voor hyperlokale media groter zal zijn. De routineverslaggeving van

lokale gemeentevergaderingen of de nauwe relatie tussen een lokale journalist en de gemeenschap lijkt het startpunt te zijn voor een groot deel van de nieuwsverhalen (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019).

2.6 Samenvatting Theoretisch Kader

Samenvatting van het hoofdstuk

Oorsprong topiclijst

3. Methode

Als methode voor dit onderzoek zijn semigestructureerde diepte-interviews ingezet. Deze onderzoeksvorm zorgt namelijk voor waardevolle inzichten doordat er ruimte is voor vervolgvragen en verdieping (WAAROP, veel uitgebreider uitleggen) (Rubin & Rubin, 2011).

- In je methodehoofdstuk komt er waarschijnlijk een tabel met de geïnterviewde personen. Hierin beschrijf je het medium waarbij de persoon werkt, de persoon zelf, en de functie/rol van de persoon.

3.1 Onderzoeksobject

3.1.1 Het Zenderstreeknieuws

In de provincie Utrecht hebben de drie nabijgelegen gemeenten IJsselstein, Montfoort en Lopik een gezamenlijke huis-aan-huiskrant: Het Zenderstreeknieuws. Deze krant ontleent zijn naam aan de 366 meter hoge Gerbrandytoren, een zendmast gelegen in IJsselstein. Oorspronkelijk werden drie lokale kranten verspreid in deze regio: het Zenderstadnieuws (sinds 1957) en de IJsselsteiner (sinds 1979). Het Zenderstreeknieuws is nu de enige overgebleven krant die elke woensdag bij de inwoners op de mat valt. De krant biedt niet alleen algemeen nieuws uit de regio, maar dient ook als sociaal bindmiddel voor de drie steden door mensen aan het woord te laten. Sinds 2021 valt deze titel onder Het Kontakt, en deze samenwerking is de reden voor dit onderzoek.

3.1.2 Het Kontakt

Het Kontakt is een familiebedrijf dat in 1980 werd opgericht. Het begon met de eerste krant in Alblasserwaard en had een eigen drukkerij in Goudriaan. Als drukkerij nam Het

Kontakt vervolgens meer titels onder zijn hoede, van Tiel tot Gouda en zelfs in het noorden van Brabant. Momenteel vallen er 13 lokale kranten onder Het Kontakt, die samen wekelijks circa 350.000 kranten bezorgen, waardoor het een van de grotere uitgeverijen in Nederland is. Daarnaast hebben de kranten onder Het Kontakt een digitalisering ondergaan, met op dit moment jaarlijks 40 miljoen weergaven op hun respectievelijke websites.

3.2 Semigestructureerde diepte-interviews

Kwalitatieve diepte-interviews vormen de meest geschikte methode om informatie te verzamelen voor onderzoeksvragen die individuele ervaringen belichten (Brinkmann, 2013). Aangezien deze studie zich richt op de inzichten van de redactie van ‘Het Zenderstreeknieuws & Het Kontakt’, zijn semigestructureerde-interviews een passende benadering. Het verkennen van normatieve opvattingen vormt een essentieel aspect van kwalitatief onderzoek (Koetsenruijter & Van Hout, 2018), waarvoor diepgaande gesprekken nodig zijn om een grondig begrip te bereiken. Diepte-interviews bieden deze mogelijkheid.

Bovendien heeft de onderzoeksvraag een verkennend karakter, gericht op implicaties van een fusie en samenwerkingen van regionale kranten. De contextuele benadering van kwalitatief onderzoek past goed bij dergelijke verkenningen (Koetsenruijter & Van Hout, 2018).

Voor de diepte-interviews is een semigestructureerde aanpak gekozen, waarbij de onderzoeker een topiclijst hanteert maar ook ruimte biedt voor vervolgvragen en verdieping op basis van de antwoorden van respondenten. Het stellen van deze verdiepende vragen voegt waarde toe aan de kwalitatieve interviews (Rubin & Rubin, 2011), en is in lijn met het normatieve aspect van de onderzoeksvraag.

Een volledig ongestructureerd interview kan leiden tot een overdaad aan informatie, terwijl een volledig gestructureerd interview te beperkend is en niet de mogelijkheid biedt om diepgaand door te vragen, wat niet gunstig is voor het begrip van de normatieve aspecten van de onderzoeksvraag. Daarom is de semigestructureerde aanpak de juiste keuze voor dit onderzoek.

3.3 Interviewkandidaten

Voor dit onderzoek zijn drie interviews afgenomen met sleutelpersonen binnen Het Zenderstreeknieuws en Het Kontakt. Twee interviews zijn gehouden met redactieleden van Het Zenderstreeknieuws, en één met de hoofdredacteur van Het Kontakt.

3.3.1 Kandidatenselectie

In totaal zijn drie interviews afgenomen: twee met de redactie van Het Zenderstreeknieuws en één met de hoofdredacteur van Het Kontakt. Zie bijlage X voor de lijst met geïnterviewden. De respondenten zijn geworven door hen telefonisch te benaderen. Hierdoor biedt dit onderzoek de mogelijkheid om informatie te verzamelen over de manier waarop beide partijen tegen de overname aankijken en de samenwerking tussen de verschillende titels van Het Kontakt. De interviews werden telefonisch afgenomen vanwege locatiebeperkingen en duurden doorgaans 45 minuten.

3.3.2 Verantwoording Kandidatenselectie

De selectie van deze kandidaten is gebaseerd op hun directe betrokkenheid bij de overname en hun kennis over de samenwerking tussen de verschillende titels binnen Het Kontakt. Hieronder wordt de selectie van de respondenten nader toegelicht.

Selectiecriteria:

Directe Betrokkenheid: De redactieleden van Het Zenderstreeknieuws zijn direct betrokken bij de dagelijkse gang van zaken en hebben een goed inzicht in de samenwerking tussen kranten op hun werk en op de krant als geheel. De hoofdredacteur van Het Kontakt is verantwoordelijk voor het overkoepelende beleid en heeft een strategisch overzicht van de samenwerking tussen de verschillende titels.

Informatiebron: Deze personen zijn waardevolle informatiebronnen gezien hun positie en ervaring. Ze kunnen gedetailleerde en relevante inzichten bieden over de veranderingen en de huidige stand van zaken binnen de organisatie.

Representativiteit: Hoewel de selectie van drie respondenten beperkt is, is deze representatief voor de kleine schaal van de redacties. Het Zenderstreeknieuws heeft slechts twee vaste medewerkers, waardoor het aantal mogelijke respondenten per definitie beperkt is.

Toestemming en Ethische Overwegingen:

Alle respondenten hebben voorafgaand aan het interview toestemming gegeven voor het citeren en vermelden van hun naam en titel. Dit zorgt voor transparantie en betrouwbaarheid van de verkregen informatie.

Beperkingen en Toekomstige Interviews:

Hoewel het aantal behaalde respondenten lager is dan beoogd, biedt de huidige selectie voldoende informatie voor een eerste analyse. Indien nodig, zullen verdere interviews worden afgenomen met een freelancer van Het Kontakt en een redacteur van een andere huis-aan-huiskrant. Dit zal helpen om een breder perspectief te krijgen en de representativiteit van de bevindingen te vergroten.

De huidige selectie van respondenten vormt een solide basis voor het onderzoek naar de overname van Het Zenderstreeknieuws door Het Kontakt en de samenwerking tussen de verschillende titels. Verdere uitbreiding van de respondentengroep zal indien nodig plaatsvinden om een completer beeld te krijgen.

3.4 Topiclijst

De selectie van interviewonderwerpen is zorgvuldig afgestemd op het academisch onderzoek naar de implicaties van samenwerking tussen kleine regionale kranten, zoals het Zenderstreeknieuws van IJsselstein, en grotere entiteiten zoals Het Kontakt, voor de inhoudelijke samenstelling en functie van de krant. Deze onderwerpen, waaronder journalistieke functies, trends in het lokale medialandschap, de identiteit van de lokale journalist, en de rol van de gemeente, zijn gekozen op basis van de onderzoeksvraag en relevante literatuur. De interviewvragen zijn open geformuleerd, conform aanbevelingen van Evers (2015, p. 65-67), om onbevooroordeelde antwoorden te bevorderen. Zie bijlage X voor de volledige lijst van gespreksonderwerpen.

3.5 Analyse

Voor het analyseren van de interviews werd een viertal stappen doorlopen volgens de coderingstheorie om opvallende zaken en patronen bloot te leggen (Koetsenruijter & Van Hout, 2018). Eerst werden de vijf interviews getranscribeerd. Vervolgens werden de transcripten geconceptualiseerd door middel van open codering, waarbij tekstfragmenten codes kregen. In de axiale coderingsfase werden de codes vergeleken en samengevoegd binnen overkoepelende categorieën. Met deze methodologie zijn de interviews met een open blik te geanalyseerd om vervolgens inzichten te verkrijgen die gewogen en vergeleken kan worden met de eerder bestudeerde literatuur.

3.5.1 Codeboek

Voor dit onderzoek is er gebruikgemaakt van een codeboek. Zie bijlage 2 voor het codeboek. Er is besloten dat elke verwijzing naar een fusie uitgesloten wordt en naar de termen samenwerking en overname. Dit komt door de financiële Ook bij andere dimensies zoals de derde en vijfde dimensie zijn woorden als ‘elke’ en ‘expliciete’ verwijzing aan de definitie toegevoegd of is een begrip verduidelijkt door middel van voorbeelden. Hierdoor was het niet mogelijk dat een referentie onder meerdere dimensies viel. Een derde test, waarin nogmaals 20 artikelen werden geanalyseerd, leverde uiteindelijk een bevredigende Krippendorff Alpha van 0,755 op.⁵

3.5.1 Validiteit en betrouwbaarheid

Voor een legitiem onderzoek moet er gekeken worden naar de validiteit en betrouwbaarheid van de resultaten. Hiermee voorkom je inconsequenties zoals ‘cherry picking’ waarin je in een kwalitatieve analyse selectief resultaten uitkiest die passen bij je geschatte conclusie (Koetsenruijter & Van Hout, 2018).

4. Resultaten

Dit hoofdstuk belicht de belangrijkste bevindingen uit semigestructureerde interviews met de redactie van Het Kontakt en Het Zenderstreeknieuws, waarbij de focus ligt op samenwerking, informatie uitwisseling en de toekomst van de lokale journalistiek. Onderzocht wordt hoe redacties samenwerken, middelen delen, en strategieën ontwikkelen om lokale betrokkenheid te behouden in een steeds veranderend medialandschap.

4.1 Resultaten semigestructureerde interviews

4.1.1 Belang lokale journalistiek

Uit de semigestructureerde interviews blijkt duidelijk het belang van lokale journalistiek voor de gemeenschap. De geïnterviewden benadrukken de unieke rol en functie van lokale kranten, waarbij persoonlijke betrokkenheid en toegankelijkheid centraal staan.

Linda de Kort benadrukt hoe lokale journalistiek dicht bij de mensen staat en een laagdrempelige toegang biedt, wat de betrokkenheid vergroot. Ze zegt:

"Het gaat om de mensen en die binding."

Volgens haar dragen lokale nieuwsmedia bij aan het vertalen van nationale onderwerpen naar de regionale context, wat de relevantie en betrokkenheid van de lezers vergroot. Loes deelt een vergelijkbare visie en stelt dat lokale journalistiek essentieel is voor het op de hoogte blijven van gebeurtenissen in de buurt. Ze waardeert de mix van onderwerpen en de mogelijkheid om persoonlijke verhalen te lezen. Ze merkt op:

"Die kleinere verhalen dan noem ik zeg maar even of in wat persoonlijker verhalen. Die vind ik wat meer terug in het lokaal in nieuws."

Ze benadrukt dat lokale journalistiek helpt bij het begrijpen van wat er speelt in de buurt, van wegafsluitingen tot lokale evenementen en politiek. Hoofdredacteur van Het Kontakt, Rick den Besten onderstreept het belang van lokale media doordat mensen steeds meer willen weten over hun directe leefomgeving. Hij stelt:

"Ik denk dat lokale journalistiek belangrijk is, omdat het heel dicht bij de mensen staat. Je ziet ook een tendens dat mensen steeds meer over hun woon- en leefomgeving willen weten."

Rick beschrijft de ambitie van lokale media om zoveel mogelijk berichten over en vanuit de lokale gemeenschappen te brengen, ondanks beperkte middelen:

"Wij hebben natuurlijk geen bezetting 'a la' regio-redactie van het dagblad bijvoorbeeld, maar het is wel wat je wilt: zoveel mogelijk berichten over en vanuit die lokale gemeenschappen."

Daarnaast benadrukt Rick de rol van lokale media in het belichten van diverse perspectieven binnen de gemeenschap.

"Daar proberen wij dan echt bovenop te zitten, hè? Dus door niet alleen het standpunt van de politiek te geven, maar ook van milieuorganisaties, grondeigenaren en bedrijven, dus dat zo breed mogelijk de voor- en nadelen zo breed mogelijk te belichten,"

legt hij uit. De bevindingen uit de interviews tonen aan dat lokale journalistiek cruciaal is voor het creëren van een verbonden en geïnformeerde gemeenschap. Het biedt een platform voor persoonlijke verhalen, diversiteit aan onderwerpen en het belichten van lokale kwesties vanuit verschillende perspectieven, ondanks de uitdagingen en beperkingen waar lokale kranten mee te maken hebben.

4.1.2 Functies lokale journalistiek

Uit de semigestructureerde interviews blijkt dat lokale journalistiek verschillende belangrijke functies vervult: de waakhondfunctie, de informatievoorziening en de bindingsfunctie. Hieronder worden deze functies nader toegelicht aan de hand van de bevindingen uit de interviews.

Waakhondfunctie

Linda benadrukt het belang van de waakhondfunctie van lokale journalistiek, ondanks de gevoeligheden die hierbij kunnen spelen vanwege de nauwe contacten met lokale politici. Ze legt uit:

"Ik denk wel dat zeker bij zo'n regionale krant dat misschien heel gevoelig ligt, want je hebt contact met wethouders en dergelijke ook over het leuke, gezellige en je komt ze continu tegen. Maar er zit daar natuurlijk ook een kritische noot in."

Linda beschrijft haar aanpak waarbij ze zowel de wethouders als de bewoners aan het woord laat om zo een evenwichtige en kritische berichtgeving te waarborgen zonder de relaties te verstoren:

"Zolang je hoor en wederhoor toepast, kun je daar op een fatsoenlijke manier mee omgaan."

Loes ondersteunt dit door te benadrukken dat lokale journalistiek niet alleen leuk of persoonlijk nieuws moet brengen, maar ook kritische en serieuze onderwerpen moet behandelen:

"Het is ook goed om gewoon te kijken. Wat speelt er nu en om inderdaad, nou ja, niet alleen het leuke nieuws te brengen, maar ook mag best wel een beetje kritisch zijn en wat serieuzer."

Rick erkent de uitdagingen van het vervullen van de waakhondfunctie met beperkte middelen, maar benadrukt dat zijn organisatie dit als een prioriteit beschouwt:

"Onze intentie is om die waakhondfunctie te vervullen. Maar je moet het wel altijd afzetten tegen de mogelijkheden en middelen die je op de redactie hebt."

Hij stimuleert zijn journalisten actief om gemeenteraadsvergaderingen bij te wonen en verslag te doen van lokale politieke ontwikkelingen.

Informatiefunctie

Linda geeft aan dat lokale journalistiek een belangrijke rol speelt in het vertalen van nationaal nieuws naar een lokale context:

"Mensen informeren van nationaal nieuws op lokale schaal."

Ze merkt echter op dat sommige informatie soms te groot of gevoelig kan zijn om lokaal te behandelen, zoals internationale conflicten die ook binnen Nederland spanningen kunnen veroorzaken.

Bindingsfunctie

De bindingsfunctie van lokale journalistiek komt naar voren in hoe journalisten interactie hebben met de gemeenschap. Linda beschrijft hoe haar rol als lokale journalist haar toegankelijk maakt voor de inwoners, wat bijdraagt aan een snelle en open communicatie:

"Overal, mensen weten mij heel snel te vinden en dan gaat het heel snel over en weer. Ze weten mij te vinden en daarmee is de informatie over en weer heel toegankelijk en snel op te pakken."

Andere journalisten zoals Loes denken minder expliciet na over de bindingsfunctie, maar zien wel het belang van schrijven over actuele en interessante onderwerpen die relevant zijn voor de gemeenschap:

"Ik kijk gewoon wat is leuk om over te schrijven, wat is actueel, wat ze interessant vinden, waar kunnen mensen misschien iets aan hebben?"

Rick benadrukt dat door te berichten vanuit de lokale gemeenschap, de krant dicht bij de mensen staat. Hij legt uit:

"Wij verdelen onze kranten ook in een aantal segmenten: nieuws, achtergrond, vrije tijd en sport. Dan zie je al dat dat heel breed is. En ja, dan kom je dus vanzelf, denk ik, dicht bij de mensen te staan."

Hij geeft een voorbeeld van een lokaal incident dat ook nationaal groot nieuws werd:

"We hadden zondagavond natuurlijk het voorbeeld van de parkeergarage. De opritten van de parkeergarage in Nieuwegein die instorten. Nou, dat is nationaal al groot nieuws, laat staan lokaal."

In conclusie tonen de interviews aan dat lokale journalistiek een essentiële rol speelt in het kritisch volgen van lokale machthebbers, het informeren van de gemeenschap door nationale gebeurtenissen lokaal relevant te maken, en het versterken van de gemeenschap door een laagdrempelige en persoonlijke benadering.

4.1.3 Redactie

Redactionele Autonomie en Invloed van Advertenties

De redactie van Het Kontakt heeft zich kunnen distantiëren van financiële verantwoordelijkheden, waardoor de focus volledig op het journalistieke werk ligt. Linda benadrukt:

"Wij krijgen mailtjes en telefoontjes. Wij krijgen persberichten. We hebben informele contacten, dus echt alles wat je maar kunt verzinnen."

Ondanks deze autonomie, erkent Loes dat advertenties soms de inhoud beïnvloeden:

"Soms schrijf je daar dan ook een artikel over... dat heb ik zelf ook nog niet zo heel veel gedaan, hoor, maar tanden krijgen we. Wel inderdaad ook weer. Hierover een artikel schrijven."

Rick voegt daaraan toe dat iedere titel een eigen media-adviseur heeft die verantwoordelijk is voor de advertentie-inkomsten binnen zijn of haar gebied.

De overname van meerdere titels door Het Kontakt heeft geleid tot een aanzienlijke toename van het aantal kranten en het personeelsbestand. Linda zegt hierover:

"Het was echt wel, Ik weet durf geen aantal te noemen, maar ze gingen van echt, Maar het paar kranten naar driedubbele of zo."

Rick benadrukt de organisatorische uitdaging:

"Dat is misschien nog wel het grootste punt van aandacht geweest dat je die ja, die wil je vertrouwd maken met de cultuur van ons bedrijf, terwijl ze echt een heel andere cultuur gewend waren."

Ondanks deze uitdagingen is de organisatie erin geslaagd om de nieuwe titels soepel in te passen dankzij een goed opgezette infrastructuur. Rick merkt op dat de schaalgrootte nu groter is, maar dat ze qua ICT en andere organisatorische aspecten goed voorbereid waren:

"Wij hadden, denk ik, qua ICT en dat soort dingen, hadden wij het al redelijk op de rit en het was voor ons niet zo moeilijk om de titels die erbij kwamen daar ook op aan te laten sluiten."

Een belangrijk verschil na de overname is de focus op nieuws in huis-aan-huisbladen.

Rick legt uit:

"Een groot verschil is, en daar zit ik echt weer op de relationele stoel, dat toen die huis-aan-huisbladen nog van DPG waren, die eigenlijk niet of nauwelijks nieuws mochten brengen... Wij steken veel meer nieuwsgericht in dan DPG deed bij de huis-aan-huisbladen."

Dit verschil werd positief ontvangen door de journalisten die van DPG overkwamen, omdat zij nu meer de ruimte hebben om nieuws te maken:

"Journalisten willen natuurlijk nieuws maken. Dus dat waarderen ze."

Rick bespreekt de uitdagingen op het gebied van advertenties:

"Je ziet dat het heel veel moeite kost om de omzet op peil te houden... Als je nu bijvoorbeeld ook in de markt kijkt, dan zie je dat heel veel MKB'ers zelf moeite hebben om het hoofd boven water te houden."

Daarnaast liggen de prijzen voor online adverteren aanzienlijk lager dan voor krantenadvertenties. Dit vraagt om een herziening van het verdienmodel, waarbij ook overwogen wordt om lezers een kleine bijdrage te laten leveren aan de inkomsten:

"Ik denk dat de tijd heel dichtbij is dat ook de lezer bij ons... een kleine bijdrage aan gaat leveren."

De digitalisering biedt zowel kansen als uitdagingen voor Het Kontakt. Linda geeft aan dat elke krant verantwoordelijk is voor zijn eigen social media, maar dat oudere medewerkers soms moeite hebben met de digitale omslag:

"Er zitten bij lokale kranten ook mensen van 50 plus... Die gewoon daar nog niet zo handig in zijn, dus dan komt er een uitleg noem maar op en dan is dat een ding wat gewoon heel erg in ontwikkeling is."

Loes en Rick benadrukken dat de focus nu niet alleen op de papieren krant ligt, maar ook op snelle online berichtgeving:

"Maar nu is het ook wel de bedoeling om echt voor de website te schrijven, dus niet Alleen. Nou ja voor de krant,"

aldus Loes. Rick voegt toe:

"Ook wij willen het nieuws... ondanks dat het dan zondagavond 10.30 uur is, willen wij dat ook meteen online brengen."

Er is regelmatig overleg tussen de verschillende redacties, zowel maandelijks als plenair. Rick zegt:

"Wat ik wel doe, is dat ik een keer in de maand vergaderingen heb met de coördinatoren van de 13 titels. Daarnaast hebben we ook een plenaire redactievergadering met de hele groep, die hadden we toevallig vorige week."

Bij grote nieuwsgebeurtenissen, zoals de instorting van een parkeergarage in Nieuwegein, wordt intensief samengewerkt tussen de redacties. Linda en Loes beschrijven hoe er tijdens zo'n incident snel en effectief contact is om de berichtgeving up-to-date te houden.

"Ik heb ook met die garage [Nieuwegein ingestorte parkeergarage] heb ik mijn collega's 3 keer gebeld,"

aldus Linda. Rick benadrukt de noodzaak van flexibiliteit:

"Nou, dan gaan we toch wat schuiven op de redactie en hebben we toch iemand vrij kunnen maken die gisteren echt Nieuwegein in is gegaan."

De redactie van De Zenderstreek, een van de titels van Het Kontakt, bestaat uit twee vaste medewerkers, aangevuld met freelancers en fotografen. Loes legt uit:

"Met zijn Tweeën en daarbij je dan freelancers. Artikelen aanleveren en fotografen. Die dan de foto's maken dus een twee fotografen, maar ook fotografen die we nou ja bijvoorbeeld op zo'n evenement afsturen in het weekend en dan dat het In de krant. En op de website komt."

In conclusie, de redactie van Het Kontakt heeft zich succesvol aangepast aan de uitdagingen van overnames, digitalisering en een veranderend advertentielandschap. De focus ligt sterk op nieuwsvoorziening en samenwerking, waarbij redactionele autonomie grotendeels behouden blijft ondanks commerciële invloeden. De organisatie blijft zoeken naar een duurzaam verdienmodel in een steeds digitaler medialandschap.

4.1.4 Samenwerking

De samenwerking tussen de redacties van verschillende kranten onder Het Kontakt is cruciaal voor een effectieve nieuwsvoorziening. Linda illustreert dit met een voorbeeld:

"Wij hebben ook een krant in Nieuwegein. Die redacteur heeft dit nieuws als eerste gebracht. Het is natuurlijk het ziekenhuis, want het raakt ook Vianen en IJsselstein. Daarmee hebben wij contact gehad met onze collega's in Nieuwegein."

Dit toont aan hoe het delen van informatie tussen redacties helpt om belangrijke nieuwsverhalen snel en accuraat te verspreiden. De samenwerking leidt ook tot een kruisbestuiving van nieuws en evenementen tussen verschillende edities. Linda geeft aan:

"Dus dan heb je opeens wel de kruisbestuiving dat ik een evenement in IJsselstein heb en daarmee behoorlijk afgebakend. Maar hij komt dat jochie komt uit Nieuwegein, dus het wordt dan kan het en en maar Misschien het op ieder geval, dan hou ik mijn collega's op de hoogte te houden, mij op de hoogte dat we zo ver kijken wat we daar zelf in onze eigen krant mee kunnen doen."

Rick bespreekt de voordelen van consolidatie binnen de krantensector:

"Dat heb ik ook allemaal de tijd meegemaakt dat er per gemeente wel twee of drie lokale kranten verschenen. Nou, geloof me, dan verdien je alle drie of alle twee gewoon helemaal niks, want die advertentiemarkt is gewoon wat afgekalfd. Die loopt al jarenlang terug. Dus door wat er is gebeurd, ik noem het maar even het opschudden van het landschap, is het nog moeten we er nog heel hard aan trekken en heel hard vol werken, maar is het wel iets rooskleuriger geworden zeg maar."

De overkoepelende naam Het Kontakt draagt bij aan de naamsbekendheid en samenwerking. Loes benadrukt dit:

"Werkt dus sinds kort voor de zenderstreek ik. En daarvoor, ja, ik kom zelf niet uit de regio, dus ik kende het zenderstreeknieuws niet, zeg maar, Maar ik kende dan wel weer een andere kant van Het Kontakt. Dus bij mij ging het toen wel meteen een soort van iets aan van. Oh Het Kontakt, dat komt dat weet je wel."

Dit sentiment wordt gedeeld binnen de redactie, waardoor een gezamenlijke identiteit wordt versterkt. De samenwerking stelt redacties in staat middelen efficiënter te delen.

Rick zegt:

"Je kan natuurlijk ook iets gemakkelijker dingen uitwisselen, hè? Dan dat voorbeeld van zondagavond in Nieuwegein. Nou, onze vaste redactrice die had uitgerekend nu vakantie, lagen allemaal mensen op bed met zondagavond, maar om halve maar je hebt dan altijd iemand van een andere editie die even de vinger opsteekt van 'joh, ik wil helpen'. Dat is natuurlijk wel wat makkelijker nu je pool van mensen wat groter is geworden."

Linda legt uit hoe redacties elkaar ondersteunen:

"De vaste redacteuren proberen onderling dan de taken van de krant te verdelen. Maar dit is een periode dat we echt even moeten opletten wat we doen en hoe dat we toe. En dan ja, dan zijn de snelste klappen het zelf onderling op te lossen minder freelancers inzetten."

Dit zorgt voor een flexibele en veerkrachtige organisatie, waarin redacties elkaar kunnen vervangen tijdens vakanties en ziekteperiodes. Linda en Rick benadrukken het belang van strategische samenwerking en lokale betrokkenheid. Linda stelt:

"Samen sta je sterk en ja hoor dat denk ik wel dat je? Dat je daar de meerwaarde uit kunt halen om dat te doen."

Rick voegt toe:

"Wij zijn sowieso een familiebedrijf dat is, denk ik, toch wat anders dan wat grotere uitgeverijen met aandeelhouders waar heel erg op rendement gestuurd wordt. Natuurlijk, wat laat helder zijn wij moeten ook rendement maken wat de schoorsteen moet roken, maar ik denk dat het bij een familiebedrijf net wat meer. Ja, laat ik het woord familiair maar gebruiken."

indien de mogelijkheid zich voordoet, maar benadrukt ook het belang van het behouden van de lokale journalistieke cultuur:

"Het is wel zo Als de mogelijkheid zich voordoet, dan sluiten we daar onze ogen niet voor. Ik denk dat dat de beste omschrijft."

Hij waarschuwt echter voor het risico van te groot worden:

"Groot nadeel van te groot worden is de cultuur van de lokale journalistiek verliezen."

De samenwerking binnen Het Kontakt blijkt essentieel voor de efficiëntie en effectiviteit van de nieuwsvoorziening. Door middel van informatie-uitwisseling, kruisbestuiving van nieuws, synergie en praktische taakverdeling, kunnen de redacties beter inspelen op lokale behoeften en uitdagingen. De focus op lokale betrokkenheid en strategische consolidatie heeft de positie van Het Kontakt versterkt, terwijl het behoud van een familiale cultuur en journalistieke integriteit centraal blijft staan.

4.2 Aanvullingen op theorie en resultaten

4.2.1 Overlap dimensies

5. Conclusie

[Conclusie uit de quasi-versie is niet representatief voor laatste versie, eerder een indicatie voor waar ik heen wil met dit hoofdstuk]

HET CO-OP model uit: (Jenkins & Graves, 2024)

5.1 Samenvatting van belangrijkste bevindingen

De onderzoeksresultaten bieden inzicht in verschillende aspecten van lokale kranten, waaronder de rol van de krant in de gemeenschap, de samenwerking tussen lokale kranten, veranderingen in redactionele strategieën, en de economische en operationele implicaties van fusies.

5.2 Samenwerking tussen lokale kranten

Uit de interviews blijkt dat samenwerking tussen lokale kranten een veelbelovende strategie is om de krimp van lokale journalistiek tegen te gaan. De fusie tussen Het Kontakt en De Zenderstreek toont aan dat een gezamenlijke aanpak kan leiden tot synergievoordelen, zoals het delen van middelen en het vergroten van naamsbekendheid.

5.3 veranderingen in de redactionele strategie

De fusie heeft geleid tot enkele veranderingen in de redactionele strategie van de kranten. Zo is er een verschuiving waarneembaar in de balans tussen lokaal, regionaal en landelijk nieuws, en zijn er aanpassingen gemaakt in de manier waarop verslaggeving plaatsvindt. De fusie heeft ook invloed gehad op de hoeveelheid tijd die aan bepaalde verhalen wordt besteed en op de keuze van onderwerpen.

5.4 impact op de functie van de krant

De fusie heeft de functie van de krant in de lokale gemeenschap versterkt. De krant vervult nog steeds belangrijke journalistieke functies, zoals het informeren van lezers over gebeurtenissen, het fungeren als waakhond binnen de gemeenschap en het bevorderen van de binding met de lokale gemeenschap. Deze functies blijven essentieel ondanks veranderingen in de redactionele strategieën.

5.5 economische en operationele implicaties

Hoewel de fusie en samenwerking tussen lokale kranten voordelen biedt, zijn er ook economische en operationele implicaties waar rekening mee moet worden gehouden. Deze implicaties omvatten onder andere veranderingen in de manier waarop adverteerders de krant benaderen, distributieproblemen en uitdagingen op het gebied van digitalisering. Het is belangrijk

dat lokale kranten blijven innoveren en zich aanpassen aan veranderende omstandigheden om hun relevantie en impact te behouden.

Deze conclusies bieden inzicht in de dynamiek van lokale kranten en benadrukken het belang van samenwerking, aanpassingsvermogen en het behoud van journalistieke integriteit in een snel veranderend medialandschap.

6. Discussie

(discussie schrijven)

Bronnen

- Carson, A., & Farhall, K. (2018). Understanding Collaborative Investigative Journalism in a "Post-Truth" Age. *Journalism Studies*, 1900-1909.
- Costera Meijer, I. (2020). What Does the Audience Experience as Valuable Local Journalism? *The Routledge Companion to Local Media and Journalism*, 357-367.
- Deuze, M. (2005). What Is Journalism? Professional Identity and Ideology of Journalists Reconsidered. *Journalism* 6, 442-464.
- Filistrucchi, L., Klein, T. J., & Michielsen, T. O. (2012). ASSESSING UNILATERAL MERGER EFFECTS IN A TWO-SIDED MARKET: AN APPLICATION TO THE DUTCH DAILY NEWSPAPER MARKET. *Journal of Competition Law & Economics*, 297-329.
- Firmstone, J., & Coleman, S. (2015). Rethinking Local Communicative Spaces: Implications of Digital Media and Citizen Journalism for the Role of Local Journalism in Engaging Citizens. *Local Journalism*.
- Hess, K., & Waller, L. (2016). River Flows and Profit Flows: The powerful logic driving local news. *Journalism Studies*, 263-276.
- Jenkins, J., & Graves, L. (2024). Do More with Less: Minimizing Competitive Tensions in Collaborative Local Journalism. *Digital Journalism*, 101-120.
- Karlsson, M., & Hellekant Rowe, E. (2019). Local Journalism when the Journalists Leave Town: Probing the news gap that hyperlocal media are supposed to fill. *Nordicom Review*, 15-29.
- Kik, Q., Bakker, P., & Buijs, L. (2013). Meer lokaal nieuwsaanbod, meer van hetzelfde nieuws. *Tijdschrift voor communicatiewetenschap*, 387-401.
- Koetsenruijter, W., & de Jong, J. (2023). The Rhetoric of Trust in Local News Media: Proximity as a Quintessential News Quality. *Rhetoric and communications*, 9-28.
- Koetsenruijter, W., & Van Hout, T. (2018). *Methoden voor Journalism Studies (tweede druk)*. Leiden: Boom.
- Martínez de la Serna, C. (2018). Collaboration and the Creation of a New Journalism Commons. *Tow Center for Digital Journalism at Columbia University*, 27-32.
- Nationaal Media Onderzoek. (2023). *Bereikscijfers NMO*. Amsterdam: Nationaal Media Onderzoek.
- Nielsen, R. K. (2015). *Local Journalism: The Decline of Newspapers and the Rise of Digital Media*. London: London: I. B. Tauris & Company, Limited.
- Stroud, N. J., & Van Duyn, E. (2023). Curbing the decline of local news by building relationships with the audience. *Journal of Communication*, 452-462.
- Van Cayseele, P., & Vanormelingen, S. (2019). Merger Analysis in Two-Sided Markets: The Belgian Newspaper Industry. *New York: Springer Science + Business Media*, 509-541.
- Van Gorp, B., & Terlouw, K. (2017). Making News: Newspapers and the Institutionalisation of New Regions. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 718-736.

Bibliografie

Bijlage 1: Codeboek kwalitatieve inhoudsanalyse

Codeboek met de operationalisering van het concept sociale cohesie. De definities geformuleerd door Leupold et al. (Leupold et al., 2016, 968) zijn vertaald naar het Nederlands en naar aanleiding van een drietal intercodeursbetrouwbaarheidstests aangescherpt totdat het codeboek betrouwbaar ingezet kon worden binnen de kwantitatieve inhoudsanalyse. Ook zijn de referenties naar het verleden (Kooiman, 2019) in het codeboek meegenomen onder de vierde dimensie identiteit.

Domein	Definitie
Functies lokale journalistiek	
Binding met de Gemeenschap	Elke referentie naar de manier waarop de Zenderstreek bijdraagt aan de verbinding tussen inwoners, zoals het organiseren van lokale evenementen en betrokkenheid bij gemeenschapsprojecten.
Waakhondfunctie	Expliciete referenties naar de rol van de Zenderstreek als waakhond binnen de gemeenschap, zoals het onderzoeken van lokale misstanden en verslaggeving over gemeentebestuur.
Informatievoorziening	Referenties naar hoe de Zenderstreek zijn lezers informeert over lokale gebeurtenissen en nieuws, inclusief informatieve artikelen en rapportages.
Samenwerking tussen lokale kranten	
Duur van de Samenwerking	Referenties naar de tijdsduur en duur van de samenwerking tussen de Zenderstreek en Het Kontakt.
Ervaringen en Veranderingen	Referenties naar persoonlijke ervaringen van redacteuren met de fusie, inclusief veranderingen in werkwijzen en procedures.
Uitdagingen en voordelen van samenwerken	
Grootste Uitdagingen	Referenties naar de belangrijkste logistieke en operationele uitdagingen die zijn ontstaan door de fusie.
Onverwachte Voordelen	Referenties naar positieve uitkomsten van de fusie die aanvankelijk niet werden verwacht.
Redactionele Veranderingen	
Veranderingen in Inhoud	Referenties naar veranderingen in de inhoud van de krant, zoals nieuw toegevoegde of verwijderde rubrieken en artikelen.
Balans tussen Nieuws	Referenties naar de verhouding tussen lokaal nieuws en regionaal/landelijk nieuws sinds de fusie.

Communicatie met Collega's

Referenties naar de interactie en communicatie tussen collega's binnen Het Kontakt en de Zenderstreek.

Impact van de samenwerking op Redactie

Veranderingen in Rollen

Referenties naar aanpassingen in taken en verantwoordelijkheden van redacteurs als gevolg van de fusie.

Distributiekkanalen en strategieën

Referenties naar aanpassing van distributiestrategieën en kanalen.

Veranderingen in Benadering

Referenties naar nieuwe adverteerdersstrategieën, veranderingen in benadering van adverteerders en plaatsing van advertenties.

Bijlage 2: Topiclijst

Topiclijst voor onderzoek naar de rol van Het Kontakt en Het Zenderstreeknieuws in de lokale gemeenschap en de impact van fusie op verslaggeving en samenwerking.

De Rol van De Zenderstreek in de Lokale Gemeenschap:

Binding met de Gemeenschap:

Op welke manieren draagt De Zenderstreek bij aan de binding met de gemeenschap?

Waakhondfunctie:

Hoe fungeert De Zenderstreek als een waakhond binnen de gemeenschap?

Informatieverstrekking:

Hoe informeert De Zenderstreek zijn lezers over gebeurtenissen?

Ontvangst van Commentaar:

Krijgen jullie wel eens commentaar op geschreven stukken?

Impact van Samenwerking/Overname op Lokale Krant:

Algemene Informatie over samenwerking:

Sinds wanneer valt De Zenderstreek onder Het Kontakt?

Persoonlijke ervaring en invloed op rol als redacteur door de samenwerking.

Veranderingen in Verslaggeving:

Hoe heeft de samenwerking de verslaggeving beïnvloed, zoals de toewijding van tijd aan bepaalde verhalen?

Effect op Abonnees en Distributie:

Heeft de samenwerking invloed gehad op het aantal abonnees en de distributie van de krant?

Rol van De Krant in Gemeenschap:

Hoe is de rol van de krant in de lokale gemeenschap veranderd sinds de overname?

Adverteerders en Advertentieplaatsing:

Zijn er veranderingen in de manier waarop adverteerders de krant benaderen en advertenties worden geplaatst?

Uitdagingen en Onverwachte Voordelen:

Wat zijn de grootste uitdagingen na de overname?

Welke onverwachte voordelen heeft de samenwerking opgeleverd?

Veranderingen in Redactionele Lijn:

Hoe heeft de overname de redactionele lijn van de krant beïnvloed?

Balans tussen Nieuwsniveaus:

Hoe is de balans tussen lokaal en regionaal/landelijk nieuws veranderd sinds de overname?

Ambities en Toekomstplannen:

Is er ambitie om verder te groeien?

Zijn er plannen om meer titels zoals De Zenderstreek onder Het Kontakt te nemen?

Digitalisering en Samenwerking:

Hoe is het als grotere entiteit om de stap naar digitalisering te maken?

Communicatie en Werklast:

Hoe makkelijk is de communicatie naar collega's bij Het Kontakt of andere titels?

Hoe ervaar je de werklast bij De Zenderstreek, gezien de kleine redactie?

Verandering in Inhoud:

Hoe is de inhoud van de krant veranderd door de overname?

Bijlage 3: Transcripties interviews